লুইতৰ পাৰৰ অগ্নিসুৰ

চতুৰ্থ অংক

অসমীয়া ভাষাৰ কাৰণে কবিৰ প্ৰাৰ্থনা

ঠুনুক্‌ঠানাকুকৈ অমিয়া বৰষা,
অমাতৰ মাত যেন কোৱা যিটো ভাষা ;
অসমীয়া ভাষা মোৰ বৰ মৰমৰ
জ্বলন্ত সাধনা মোৰ কত জনমৰ।

অগনি অমৃত মৌ ছন্দ গীত গান,
লয় তাল মান মাত্ৰা অলঙ্কাৰ তান,
শতভঙ্গ নৱৰঙ্গ কাব্য-নিজৰাৰ,
নৱৰস বৰষক ধাৰে বাৰিষাৰ।

উজ্বলক নৱ ভাৱ তৰা কোটি কোটি
মোৰ ভাষা-আকাশত নিতে নিতে ফুটি।
কল্পনা-বনত হওক সবিতা উদয়,
প্ৰচণ্ড প্ৰতিভা জ্বলি জগত বিস্ময়।

বসন্ত প্ৰকৃতি সমা হোক মনোবন,
ৰূপে-ৰসে গন্ধে-গানে বিশ্বৰ বোধন।
চিৰসুন্দৰক নিতে মাগি আছোঁ বৰ,
কামৰূপা ভাষা মোৰ কৰিবা অমৰ।
পৃথিবী লক্ষ্মীৰ হৈ কোঁট কপালৰ,
জ্বলিব জেউতি জোন যাউতিযুগৰ।

অসমীয়া
৭ জুলাই, ১৯৪৫

গণেশ গগৈৰ কবিতা

এশবাই
    বাসনাৰ ফুল
        শেৱালি তগৰৰ
            গোন্ধে ভৰপূৰ
বিয়পিলে লুইতৰ ইকূল-সিকূল।

যৌৱন ঋতুৰূপা
বাসন্তী স্বৰূপা
        এনিশা আয়ুসৰ,
জুই জীৱনৰ
প্ৰেমৰ একুঁকি ফুল
            কবি-হৃদয়ৰ।

নিদিবা-নিদিবা তাক
মৰহিবলৈ
গোন্ধ ৰব বহু দিনলৈ।
মুগ্ধ অলিকুল
মতলীয়া আকুল-বিকুল।
এটি যেন জীৱনৰ
        মনমোহা ভুল,
যি ফুলে ফুলাই যায়
        আমৰণ কবিতাৰ ফুল।

কদাকাৰ দিঠকৰ কায়া
ঢাকি ভুলে
ধৰি স্বপ্নমায়া,
আপোনাতে আপুনি বিভোল।
সি তেনে ভুল জানো
সি তেনে ভুল ?

এপলক আয়ুসীয়া
এটি যেন অনুপখিলা,
মুহূৰ্ত্তৰ ভিতৰতে
জনম-মৰণ তাৰ
জীৱনৰ ৰঙৰূপ খেলা।

জিলিকি জলক্ মাৰি
নিমিষৰ ভিতৰতে
থৈ যায় সৌন্দৰ্য্যৰ সোণোৱালী ৰেখা,
তাৰ পিছে আৰু নাই দেখা
আৰু নাই দেখা।

থৈ যায়—
সুৰাগীৰ গাল দুখনিত
প্ৰথম চুমাৰ সাঁচ
সেই ৰূপ সপোনৰ
ৰত্নময় ৰেখা,

সৃষ্টিৰ পুলক সনা
প্ৰাণৰ গানৰ সি
মধু মৰ্ম্মলেখা
কবিতাই কবিতাই ভাগে ভাগে গঁথা।

এটি যেন
কোকিলকণ্ঠী
ৰূপৰ জোৱাৰ লৈ
অহা যেন
সুকোমলা
আলোক চিত্ৰাভিনেত্ৰী ;

ছবি
নিজৰাৰ
পাৰে
পাৰে
যেন মঙি সৰে।

কণুকজুন্নুককৈ
নামি নামি আহে,
সৌন্দৰ্য্য নিজৰাই
সকলোৰে হৃদয় জুৰাই
মউমিঠা গান গাই
মৃদু মৃদু হাঁহে।

তাই ভাও শেষ কৰি
সাধুটিৰ আধা বাটতেই
ৰূপালী কাপোৰত
মিলি যাওঁতেই,
হেঁপাহেৰে দৰ্শকে
থাকে ৰৈ ৰৈ

বুজিও নুবুজা হৈ
তাইৰে কথাকেই
থাকে
কৈ
কৈ।
মুগ্ধ-বিমুগ্ধ কৰা নাট্য-ধৰণী
চমক্ ছাঁয়া-অভিনেত্ৰী।

কলিকতা
৩-৬-৪৩

যতীন্দ্র-কবিতা

হে কবি! অকলশৰীয়া নাৱৰীয়া!
লুইতৰ সোণোৱালী পানী
শুকুলা শুৱনি পালখনি
উজুৱাই-ভটীয়াই যোৱা
তুমি জানো সঁচাকৈয়ে
অকলশৰীয়া?
অতীন্দ্রিয় মৰমৰ
ধ্বনি জ্বালি
তুমি জানো
যতীন্দ্র নোহোৱা?
তুমি যেন
মৃণালৰ পৰা ছিগা বিকশ পদ্ম,
লুইতৰ দুয়োপাৰ
মৰমৰ সুৰভিৰে
স্নিগ্ধ কৰি তুমি উটি যোৱা
মৰমৰ সুকয় ধিঁৱোৱা।
কেনেকৈ বাৰু তুমি
অকলশৰীয়া
অ' নাৱৰীয়া!
জীৱনৰ সেউজী বনত
লগৰীয়াৰ লগত
মৰম-ভাৱনা পাতি

গাইছিলা মৰমৰ
যাউতিযুগীয়া গীত
তুমি নাৰ্বৰীয়া।

হায়! হায়! হায়!
সোণৰ হৰিণা দেখি
লগৰীয়াবোৰে
অকলে এৰি থৈ যায়
উনমত্ বলিয়াবটিয়া।

লগৰীয়া নাই
সেইহে আহিলা ওলাই
লুইতৰ ঘাটলৈ
মৰমৰ বাঁহীটি বজাই।

গইছিল ভটীয়াই ক'ৰবাৰ নাও
শুকুলা পালত লাগে
মৰমৰ বাও
পাৰলৈ মাতি তাতে উঠি যোৱা
পোহৰলৈ নেকি?
পোহবলৈ নেকি?
বন্ধু দূৰণীয়া?
সোণৰ ৰূপৰ জুয়ে
লুইতৰ দুয়োপাৰে
পুৰি নিয়ে বন সেউজীয়া
অ' নাৱৰীয়া।

মৰমৰ নাই যে বিনাশ
সোণ-ৰূপ-হীৰা জিনি
মৰমৰ জ্বলন্ত প্ৰকাশ।

হ'ব হ'ব হ'ব বুলি তুমি গীত গোৱা,
মৰমহে যাউতিযুগীয়া
মৰমহে আকাশী অমিয়া
মৰমেহে জীৱনত
ফুলাই সৰগী ফুল
কেনে বিনন্দীয়া।

মৰম-বাতৰি, জগতৰ
প্ৰচাৰি তুমি যে সুন্দৰ
মৰমৰ ইন্দ্ৰধনু পিন্ধি কপালত
জয় কৰা সকলোৰে হিয়া,
কবি তুমি যতীন্দ্ৰ দুৱৰা!

নোহোৱা, নোহোৱা
তুমি অকলশৰীয়া
জোনালী নিশাৰ দিনা
ৰূপালী সুঁতিত
মৰমৰ ঢৌ তুলি যোৱা,
জানো গম পোৱা?
জানো গম পোৱা?
সোণৰ জাপি পিন্ধি
ফুলাম ছৈৰ নাৱতে
আহি ৰূপকোঁৱৰে
বীণধ্বনি বোৱা?

তোমাৰে আশেপাশে
আলেঙেআলেঙে
শুকুলা পালৰ মাজে মাজে
জুমি চোৱা?

হিঃ হিঃ হিঃ হিঃ
হিঃ হিঃ হিঃ হিঃ
দেখিলোঁ দেখিলোঁ মই
কাৰে স'তে যোৱা!
কাৰে স'তে যোৱা!
কিয় বাৰু আমালে' নোচোৱা
অ' অ' সেইহে নোৰোৱা?

জিল্‌মিল্ গাৰে দেখোঁ
সেই সোণপাহী,
কুল্ কুল্ টুল্‌বুল্
বাই নাওখনি,
লীলায়িত লয়লাসে
লাচে লাচে নাচে তাই হাঁহি।

তুমি যোৱা গুৰি ধৰি
তাই যায় ব'ঠা মাৰি
লৈ যায় যত আছে
জীৱনৰ সোণালী সন্ধিয়া
কবিতাকুঁৱৰী তাই
জীৱনৰ চিৰলগৰীয়া।

মিছাকৈয়ে গোৱা গান
অকলশৰীয়া বুলি
অকলশৰীয়া বুলি
অ' নাৱৰীয়া!
অ' এই কথা
নকবা, নকবা আৰু
ইকথা সিকথা

মানুহৰ কম কাণে কাণে
লিখি যাম মই গানে গানে
তোমাৰ এই মৰমৰ
সাধুটি অমিয়া,
সোণৰ ফাঁকিটি আৰু
নিদিবা, নিদিবা অ' নাৰ্ৰীয়া !
ৰসগ্ৰাহী হে'ৰা পণ্ডিত !
নিৰলাৰ গান বুলি
কিয় হাহাঁকাৰ
নিৰলা নহয় ই যে
মৰমৰ বেজাৰৰ
জয়জয়কাৰ ।
মৰম নহয় জানো
কোমলৰো অতি কুমলীয়া
সেই বাৰ্ত্তাবাহী সুৰ
অৱশ্যে নিশ্চয় হৰ
সুৰৰো কোমল সুৰ, কৰুণসুৰীয়া
কবিতাৰ সেইটিহে আটকধুনীয়া ।

বিদ্ৰোহী কবি প্ৰসন্নলাল

হেৰা বন্ধু!
হে প্ৰিয় নবীন!
লোৱা তুলি
তুলি লোৱা
বিদ্ৰোহ বহ্নিদগ্ধ
হৃদয়ৰ মহাঅগ্নিবীণ
হেৰা বন্ধু বিপ্লৱী প্ৰবীণ!

তুমি সুনিপুণ
গোৱা গুণগুণ
দীপক ৰাগিণী,
দেইপুৰি লৈ যাওক
অসমৰ আকাশ অৱনী
নবীনৰ তন্দ্ৰাতুৰ
অলস বননি।
কবিতাৰ প্ৰণয়-ফুলনি
মুক্ত কৰা বিপ্লৱ ধ্বনি
বজোৱা, বজোৱা অগ্নিবীণ
হে'ৰা বিদ্ৰোহী নবীন!

গোৱা মহাতপস্যাৰ
তেজোদীপ্ত গান,
বিলাসৰ সপোনৰ
জোনাকী কাৰেং য'ত

চূৰ্ণ কৰি কৰা থানবান,
গোৱা বন্ধু প্ৰলয়ৰ গান
মুক্ত কৰা প্ৰচণ্ড উৰ্ম্মি সম সুৰ অভিযান।
যদি বন্ধু! নোগোৱাহে গান
যদি বন্ধু কৰা অভিমান
নিৰ্জীৱ দেশৰ মোৰ
কেনেকৈ হ'ব পৰিত্ৰাণ?

ৰবীন্দ্ৰনাথ

হে কবি!
হে ৰবি!
যুগ যুগৰ
এই ভাৰতৰ
জীৱন ৰহস্যান্বেষী-চিন্তা নিৰত—
অৱসাদক্লিষ্ট মহামন
তোমাৰে কণ্ঠত পুনু লভিলে চেতন।
অনন্তৰ অন্ত বিচৰা
মুক্তিপিয়াসী—
মহাভাৰতৰ প্ৰাণ,
উন্মেষি উঠি
তব কবিতাৰ
ছত্ৰে ছত্ৰে ছন্দে ছন্দে—
গুঞ্জৰি ধৰিলে গান।
মন্দ্ৰিলা তাৰে বাণী
সুৰাৱলীৰে অভিনৱ,
মুগ্ধ
উদ্বুদ্ধ কৰি
অৱনত ভাৰতৰ ভ্ৰষ্ট মানৱ।
বন্ধুৰ সাধনা-পথ যাত্ৰী তপস্যা ধ্যানমগ্ন
মহাভাৰতৰ মহামন,

ধ্বনিত ৰণিত হ'ল,
সহস্ৰ যুগান্তে;
প্ৰশান্ত সমাধি
ভাঙি
বাল্মীকি-কণ্ঠত
গায়ত্ৰী ছন্দত;
সেই মহামনে এই বৰ্ত্তমানত—
তোমাৰেই
ছন্দায়িত কবিতাত
থিত লৈ
উচ্চাৰে বচন;
কৰিবলে' মানৱৰ কল্যাণ সাধন।
আজি সেই মহামন—
তোমাৰ
মৰণ-পাৰৰ চিৰজীৱন আদৰা
গন্ধাৱলীৰে দিয়া বৰ্ত্তিৰূপী চিতাগ্নিৰ
পোহৰত দীপ্ত হৈ—
মানৱাদৰ্শ বিস্মৃতিৰ আন্ধাৰত,
সনাতৰ সভ্যতাৰ পথপ্ৰদৰ্শক
জ্যোতি হৈ জ্বলক বিশ্বত।

অসমীয়া
১৬ আগষ্ট, ১৯৪১

ফুলিবলৈ' পোৱা হ'লে!

(মৰমৰ ভাই অৰুণৰ মৃত্যুত)

(১)

সংসাৰৰ বিচিত্ৰ মহিমা
কেনেকৈনো বুজোঁ বাৰু!
মৰমৰ ভাই তোক সিদিনাহে দেখা,
পুনু কাহানিকৈ' তোক লগ পাম বুলি
নৌ ভাবোঁতেই
দুয়োৰে মাজতে আঁকি দিলে বিধাতাই
নেপাবলৈ দেখা তোৰ মৰমৰ মুখখনি
নিদাৰুণ হিয়াভগা মৰণৰ ঘোৰ ক'লা ৰেখা,
এই জীৱনত আৰু ক'ত পাম দেখা!!

জীৱনত মাধুৰী বিলাই
অন্তৰত মৰম সুমাই
গঢ়িছিলি সুশোভন ভ্ৰাতৃ-প্ৰণয় মন্দিৰ
স্নেহৰ মহীৰে তাত অলঙ্কাৰ লিখা,
গুচি গ'ল কিয় বাৰু?
দিগন্তৰ পোহৰৰ স'তে মিলিবলৈ'
ৰাখি ই কৰুণ স্মৃতি,
আৰু মাথোঁ অৰুণ নামটি তোৰ
অন্তৰত মোৰ,

উজ্জ্বল দীপিতিমান
মৰম ভাষাৰে পূৰ
শুভ্ৰ পূণ্যলিখা
ভাই তোক সিদিনাহে দেখা
হলি মোৰ! বিধাতাৰ কিনো ভাগ্যলিখা।

প্ৰাণত জ্বলিছে বন্ধু! অসহনি ব্যথা মোৰ
সহোঁ কেনেকৈ মই, সহোঁ কেনেকৈ?
চকুত উপচি মোৰ পৰিছে শতধা লো
ৰাখোঁ কেনেকৈ মই, ৰাখোঁ কেনেকৈ?
মনত গুমৰি মোৰ উঠিছে করুণ স্মৃতি
হিয়াত কৰিছে শোকে তাণ্ডৱ নৰ্ত্তন,
তোৰ ছবিয়ে মোৰ কল্পনা কৰিছে রুদ্ধ
ধুঁৱলিকুঁৱলী দেখোঁ গোটেই ভুবন।

মনে মনে থাকিলে উচুপি
শোকতেই গলে দেইপুৰি
তোক আৰু নাপাওঁ ঘূৰাই,
এইটি কথাকে মই নুবুজোঁ দেখোন ঐ
কোনে বাৰু দিবনো বুজাই?
দেখিছ নে তই বাৰু কেনেকৈ মই
বহি আছোঁ উকণ্ডা হিয়াৰে
আমনজিমনকৈ লগৰীয়া হেৰুৱাই,
ফুৰিছ নে তই বাৰু কাষে কাষে মোৰ
বতাহৰ মাজে মাজে লুকাই লুকাই?
হে চিৰ নীৰৱ প্ৰিয়!
হে চিৰ মৌন বন্ধু!

হে চিৰকুমাৰ
চিৰঅভিমানী মোৰ
মৰমৰ ভাই!
এদিন আছিলোঁ আমি
থাকিম অ' চিৰদিনলৈ
গঁথা হৈয়ো হিয়াই হিয়াই
অ' মোৰ সোণামুৱা ভাই।
প্ৰণয়-অঙ্কুৰ কলি অন্তৰত মোৰ
ফুলিছে দুকূল ভৰি
স্মৃতিৰ সৌৰভপূৰ্ণ ফুল বিতোপন,
দিনৰ দিনটো মই বেণুৰ সৌৰভ সানো
গোটেই অঙ্গতে মোৰ
মোৰ জীৱনত তোৰ স্মৃতি সুশোভন!
প্ৰাণে মাথোঁ কান্দি উঠে আকুলিবিকুলিকৈ
সোণ মোৰ কেতিয়ানো দিবি দৰিশন;
স্মৃতিৰ সুৰভিবোৰে অন্তৰ দেশত
বিয়পি ফুৰিছে অই অলেখ যোজন।
কি স্নিগ্ধ করুণাভৰা অশ্ৰুমালা
কৰিছে সৃজন,
উত্তপ্ত প্ৰাণত মোৰ বৰষিছে কাৰুণ্যৰ
শান্তিয়নী পানী
বৰষিব গোটেই জীৱন,
জোন-বেলি থাকে মানে
নিছিগক
তোৰে-মোৰে মধুৰ বন্ধন।
কিয় সানি দিলি বন্ধু!
জীৱনত করুণতা

কিয় জ্বালি গ'লি বাৰু নীলা জুইকুৰা!
কি মধুৰ দহন বন্ধু কৰি গলি দান,
ভাল পাওঁ বুলিয়ে নে দিলি তই এনে ব্যথা
তোৰ ইনো কেনে অভিমান!
কথাৰ কথাতে বাৰু সঁপি দিলি প্ৰাণ
কিনো দানৱীয় অভিমান!!
কোন দিনা কোন জনমত
কোন দিনা কোন ভুৱনত
কোন দিনা দিবি মোক দেখা—
চিৰনীৰৱ কণ্ঠৰ তোৰ
নীৰৱতা ভাঙি বাৰু
কোন দিনা পাতিবিনো কথা?
গুচাবি কাহানি বাৰু হিয়াত গুমৰি থকা
অসহনি ব্যথা—
কোন কাহানিনো কৰি কথা!
কালৰ সোঁতত উটি
সাগৰ-বননি পাৰ হৈ
সুদূৰ প্ৰবাসী মই
দূৰ প্ৰবাসত আহি পাতিলোঁ থানিকা,
কেনেকৈনো পাহৰিম
তোৰ সি চকুলোধাৰি
তুগালেদি বোৱা
অ' সোণামুৱা!
সেই দিনা বিদায়ৰ দিনা,
সেই দিনা সন্ধিয়া বেলিকা।
হে প্ৰিয়! আজি তই কোন আলোকত
জ্যোতিৰ্ম্ময় সবিতাৰ

বিশ্ব ঢৌৱাই নিয়া
কিৰণৰ ঢৌৱে ঢৌৱে
নৃত্য তই কৰিছ নে বাৰু হৰষত ?
সূৰুযৰ সতে তই আহ নেকি
দিনৌ দিনৌ,
চাবলৈ পুৰণি পৃথিৱীখনি
পিবলৈ কৰুণাৰ মউ
আহ নেকি দিনৌ দিনৌ ?

সৌৱা নীলা সাগৰৰ বহল বুকত
বেলিৰ পোহৰে আহি
কৰিছে ধেমালি,
সৌৱা প্ৰৱালৰ দ্বীপে সাগৰত
পাতে দীপাৱলী,
সাগৰতলিত সেই জিলিকিছে
মুকুতাৰ মণি,
দীপ্তিৰ পোহাৰ মেলি
মাণিকৰ তাতে খেলিমেলি.
আহিছ নে চাবলৈ তাৰে ধেমালি ?

(২)

ফুলৰ মাজত তই নিজকে আৱৰি
নন্দনৰ পাৰিজাত গোট গাৱে আঁৰি,
দেৱতা বিহৰা বন তোৰে ঘৰ-বাৰী
ভাও তই দিছ নেকি হই বনমালী,
লগৰীয়া হ'ল তোৰ দেৱতাৰ
ল'ৰা-ছোৱালী।